

Ineriartorneq isumaminik takkunneq ajorpoq

2020-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut

9. august 2019

Vittus Qujaukitsoq

Aningaasaqarnermut Nunanilu Avannarlerni Suleqatigiinner

Sammissat

- Aningaasaqarnermut politikkimi pingaarnertut anguniakkat
- Aningaasaqarnermut inatsisit oqimaaqatigiissillugu patajaatsumik aningaasarsiornikkut ineriartorneq
- Isiginnaaginnarsinnaanngilagut
  - Amerlanerit ilinniagaqarlutillu suliffeqassapput
  - Isumaginninnikkut ajornartorsiutit aaqqinneqassapput taamatullu pinaveersaartitsineq peqqissuunerlu aallunneqarlutik
- Sanaartorneq – pilersaarusiorduarnerneq aningaasaliinernilu immikkoortut akimorlugit pingaarnersiuneq
- Pisortat ingerlatsinerannik pisariillisaaneq
- Aningaasanut inatsit – suliap ingerlateqqinnera

**Aningaasaqarnermut politikimi anguniakkanut tunngatillugu
eqqotumik ingerlatsivugut?**

Aningaasaqarnermut politikimi pingaarnertut anguniakkat

Aningaasarsiorneq imminut napatittoq naalagaaffimmillu tapiissutinik pinngitsuuisinnaanermik annertusaaneq.

- Piffissamut qanittumut anguniakkat ilaat:
  - Aningaasanut inatsit oqimaaqatigiissaaq imaluunniit ukiuni sisamani sinneqartoorfiussalluni.
  - Aningaasanik tiguinnarissanik sillimmateqarnermi qularnaveeqqusikkanut pisussaaffiullu naammassineqarsinnaanerannut periarfissaqarneq qularnaarneqassaaq.
- Ungasissumut anguniakkat ilaat:
  - Piffissami sivirusumi patajaatsumik aningaasaqarnikkut politikeqarneq.
  - Inuiaqatigiit aningaasarsiorneranik siuariartortitsineq.
  - Arlalinnik tunaartaqartumik aningaasaqarnermut ikaarsaarneq.

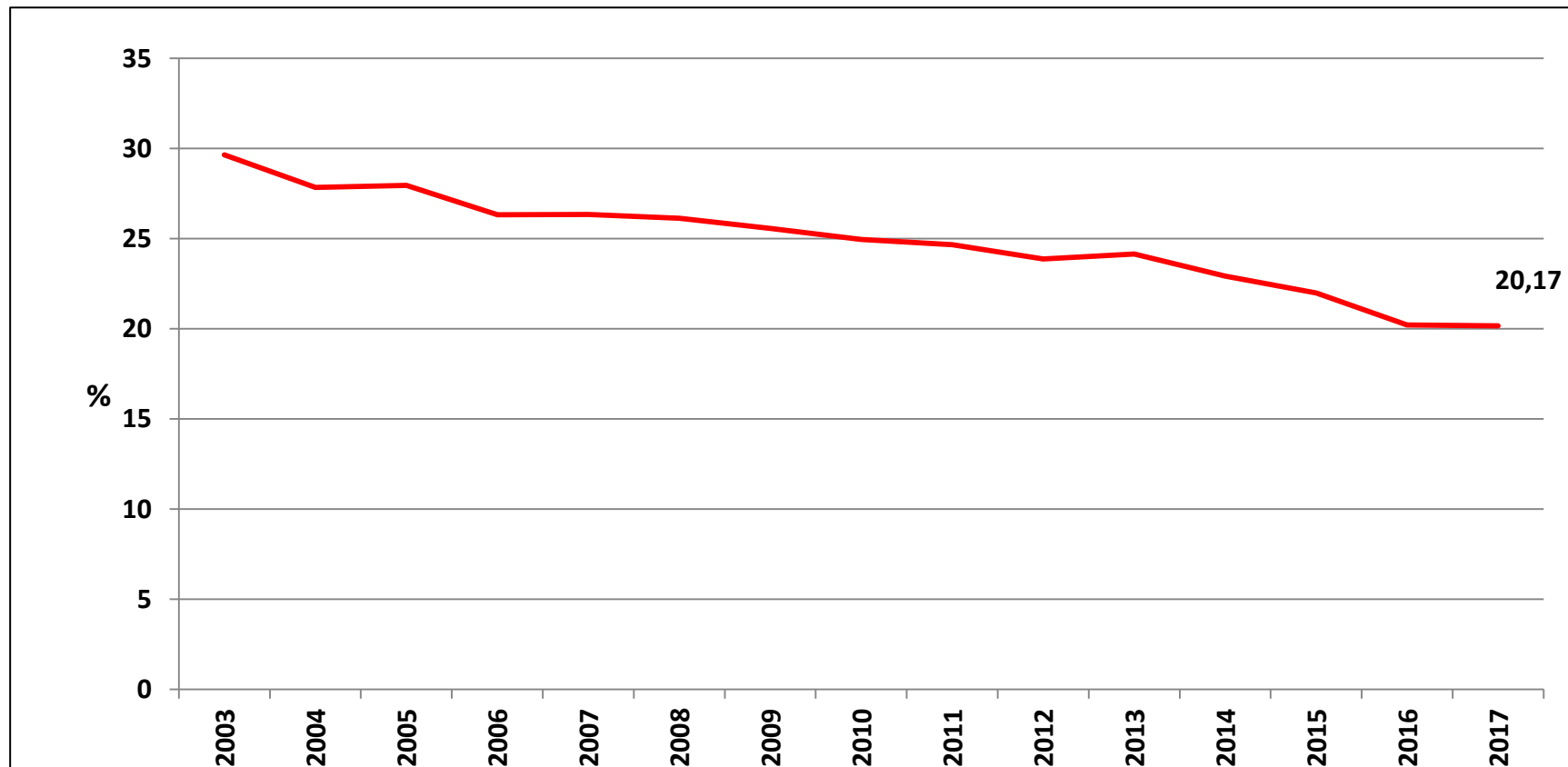
Aningaasaqarnermut politikimi pingaarnertut anguniakkat

- Pingaarnertut anguniakkat periutsinik makkuninnga :
  - Pisortanik aqutsisinnaajumalluni innuttaasunullu iluaqutaasumik aningaasanik atuilluarnernut
  - Akimuisumik pisortat aningaasaliissutaannik sanillersuussillunilu pingaarnersiuinermi.
  - Missingersuutit naatsorsuutillu pillugit inatsisit aqutigalugit aningaasaliissutinut pitsaasunut taarsigassarsinernik aqutsinermi.

Qallunaat Nunaata ataatsimoortumik tapiissutaasa sunniutaasa annikillisarneranik anguniagaq

Ataatsimoortumik tapiissutit BNP-mut sanilliullugu procentinngornerat

Ataatsimoortumik tapiissutit BNP-mut sanilliullugu procentinngorlugit
kigaatsumik milliartorput.

Ineriartornerup pitsaasup ingerlaannarnissaanut aningaasarsiornerup
siuariartornissaa tunngavissaavoq.

AIS 2020 aningaasanullu inatsisip oqimaaqatigiinnissaanut piumasaqaat

- ✓ *Aningaasanut inatsit oqimaaqatigiilluniluunniit ukiut sisamat ingerlaneranni sinneqartoorfiussaaq.*

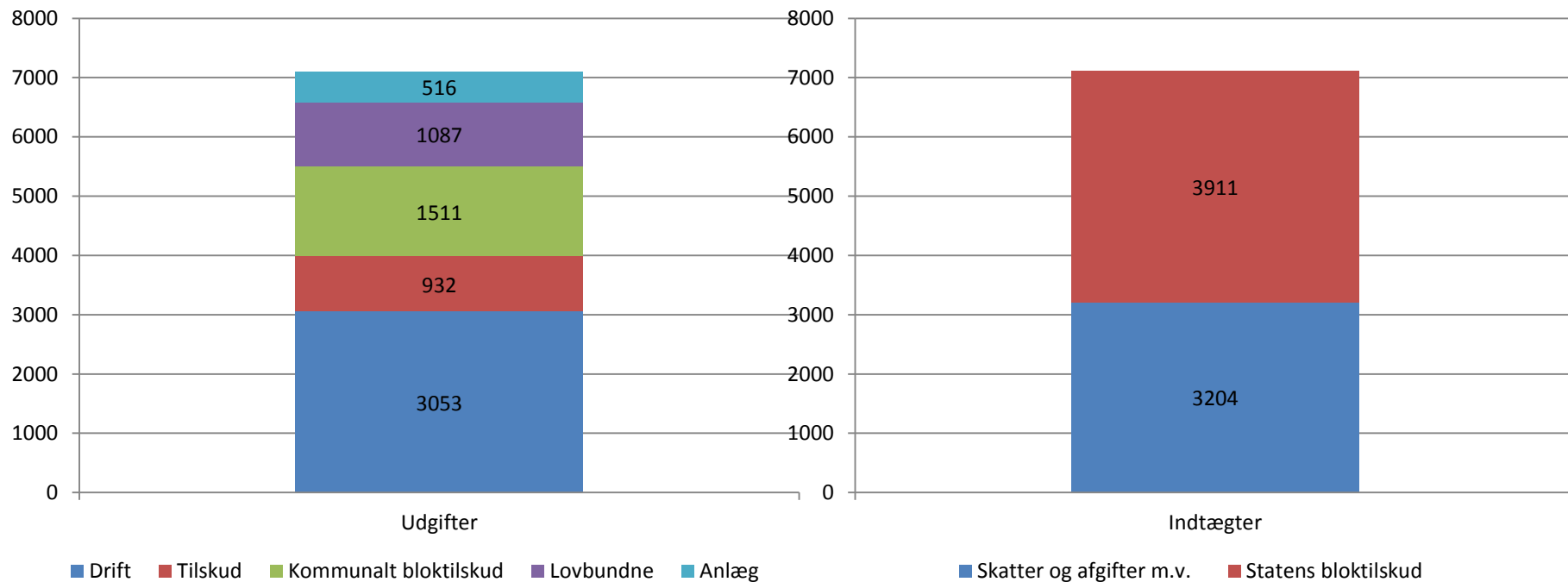
	AIS2020	UM2021	UM2022	UM2023	katillugit
	(mio. kr.)				
IST-p inernerera	-16,1	-2,2	-19,6	-3,6	-41,5
IS-p inernerera	-6,6	8,0	-9,6	6,4	-1,7

(Malugiuk: minus sinneqartoornerummat)

Aningaasanut inatsisissatut siunnersuut – pingaarnerit

AIS2020 aningaasartuutit isertitallu agguataarnerat millioninngorlugit.

Tungaviusumit missingersuummiit aningaasanut inatsisissatut siunnersuummut - toqqartariallit arlallit

Tungaviusumik inatsit aningaasanut inatsisissatut siunnersuummik suliaqarnermi aallaqqaataasartoq, Naalakkersuisut aggustusip qaammataani aningaasanut inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinissaasa tungaanut ukiut tamaasa annertuumik amigartooruteqarfiusarpoq.

Aningaasanut inatsisissatut siunnersuummik pilersaarusionerq makkuninnga tunngaveqartarpoq:

- Sukumiisumik akimuisumik missingersuutiniq ataqatigiissaarinerq
- Isertitanut aningaasartuutinuullu missingiussanik nutarterinerq
- Aningaasartuuteqarneruffissatut ileqqaaruteqarfissatullu kissaatinik suussusersiinerq

Tunngaviusumit missingersuummit aningaasanut inatsisissatut siunnersuummut - toqqartariallit arlallit

- Suliniutinik nutaanik ingerlatsisinnaajumalluni aningaasatigut periarfissanik pilersitsineq
- Politikikkut anguniakkat aaqqissuussaani kullu pisariaqartitat aallaavigalugit qajassuussassanik oqimaalutaaneq sakkortuumillu pingaarnersiuneq.

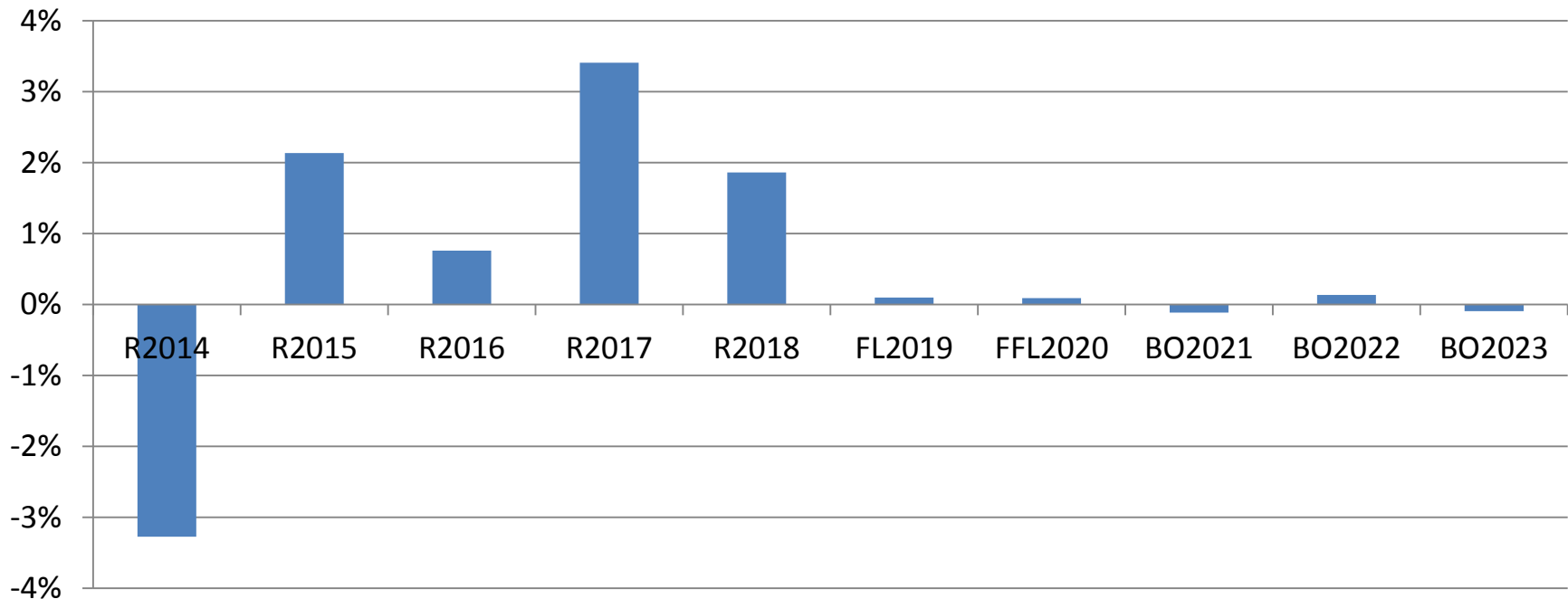
Tunngaviusumit missingersuummit anigaasanut inatsisissatut siunnersuummut - toqqartariallit arlallit

- AIS 2020-mi tulliuuttunik suliniuteqarnikkut IS-mi annikitsumik sinneqartooruteqartoqarpoq, ilaatigut makkunatigut:
  1. Naalagaaffimmit ataatsimoortumik tapiissutini, kingusissukkut takkuttartuni, AA-mi aaqqiissusiinikkut.
  2. Tapiissutininik atuuttunik atorunnaarsitsinertigut annikilliliinertigulluunniit – tamatumani anigaasarsiornermi ingerlalluarneq kiisalu tapiissutininik pinngitsuuisinnaannginnerup annikillisarnissaa kissaataavoq.
  3. Pisortat ingerlataanni allaffissornermi ingerlatsinermilu sipaaruteqarnikkut.
  4. Ilinniartut pillugit inatsisip anigaasatigut kinguneqaataanik misissuilluarnikkut.
  5. Isertitanut anigaasartuutinullu missingersuutit allat naatsorsoqqinnerisigut¹

IS-p ukiuni qulini ineriartornera

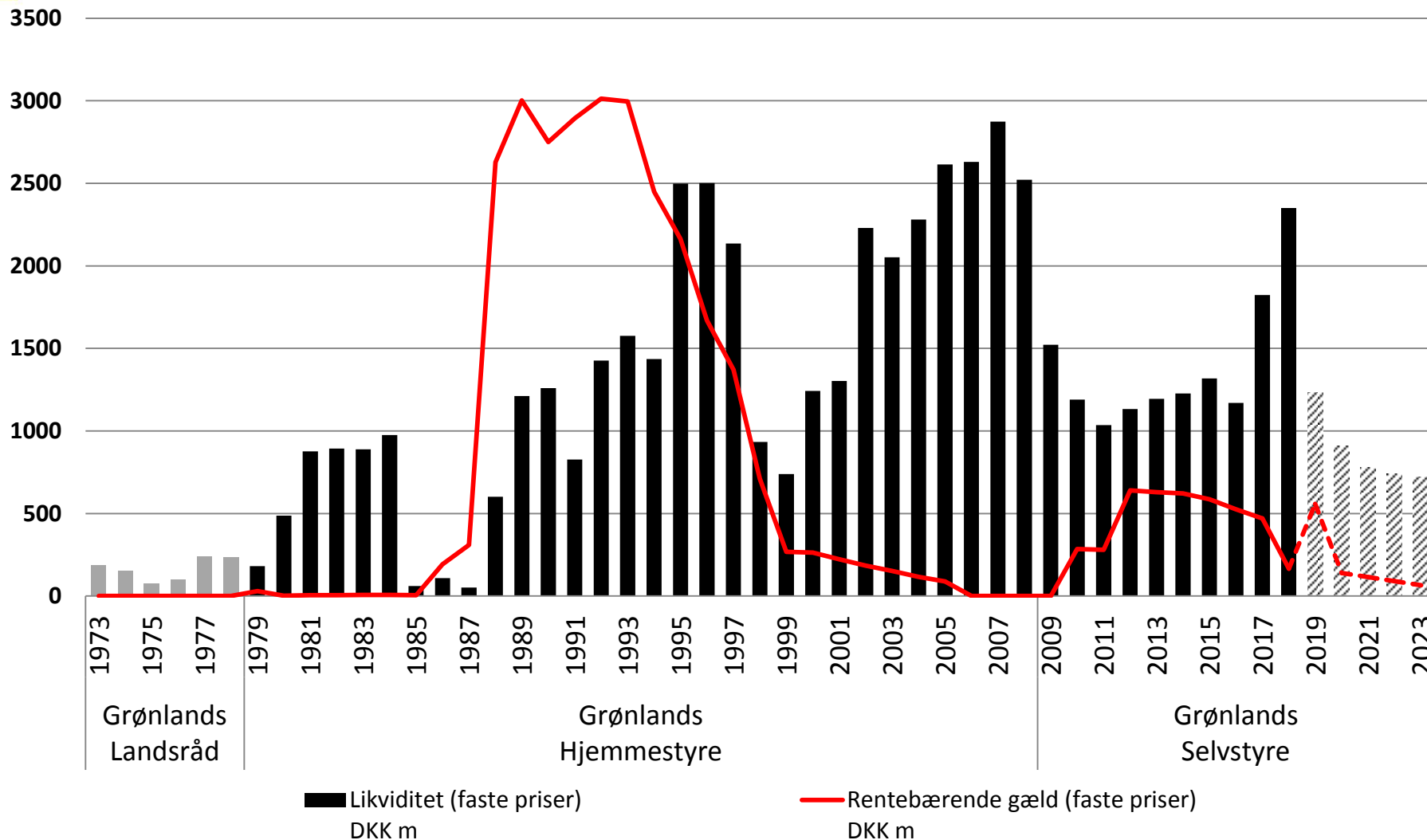

Malugiuk: Procentit minusimiittut ukiunik amigartoorfinnik takutitsisuupput

Ukiuni ingerlalluarfinni oqimaaqatigiissitsinerit sinneqartoornerillu ukiuni kinguariatortfinni immikkut iliuuseqarsinnaanermik periarfissiissapput. Tamanna kingullermik 2014-mi pisariaqartinneqarpoq, tassani suliffissaaleqineq akiorniarlugu immikkut iliuuseqartoqarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat ullumikkut tiguinnarissanik aningaasaateqarluarput.

Akiitsut aningaasallu tiguinnarissat – 2019-mi akinut naatsorsorlugit

Namminersorlutik Oqartussat aningaasanik tiguinnariaateqarnerannut siunertaq

Namminersorlutik Oqartussat aningaasanik tiguinnariaataat amerlanerit aningaasaateqarfinnut marlunnut pituttoqqapput

- Sanaatornermut Iluarsartuuisarnermullu Aningaasaateqarfik
- Ungasissumut sammisumik aningaasaliisarnermut Aningaasaateqarfik

Aningaasat karsimiittuutit aningaasaatinut atuinnaarissanut tamanut sanilliullugit annikitsuinnaapput; siunertaminnulli naammapput

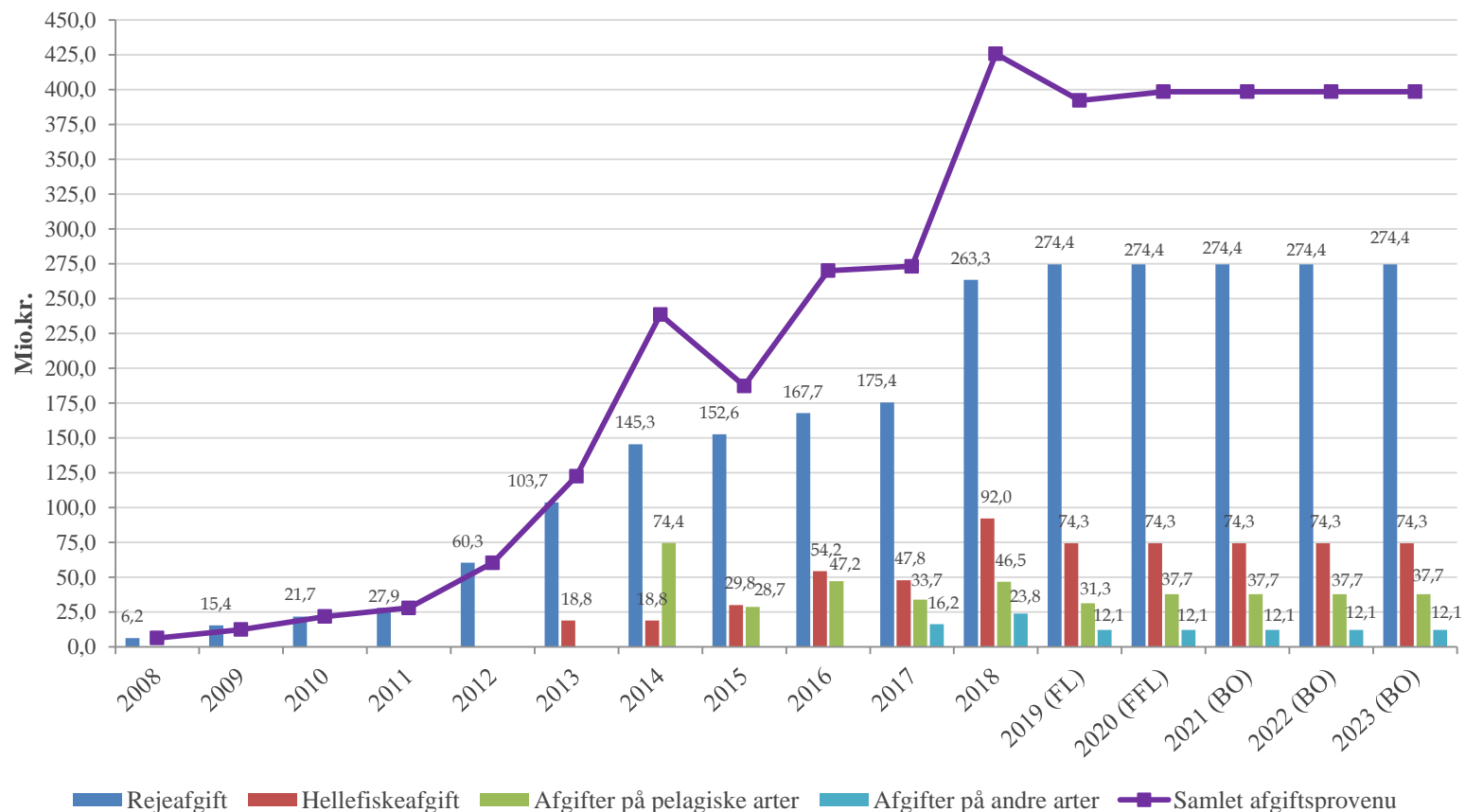
- Isertitani nikerarnernik nalimmassaassutitut
- Aningaasartuutininut ingerlaavartunut matussutissiissutitut

Aningaasat uninngasuutit katillugit ukiumut aningaasartuutinit tamarmiusunit 10 %-imit minnerussanngillat – tassa 700 mio. kr.

Aalisarnermit isertitat suli pingaaruteqarput

Aalisarnermi akitsuutinit iluanaarutit AI2019-mi nalit atorlugit
missingersorneqarput

Siuariartorneq akinik qaffasissunik nungusaataangitsumillu
toqqammaveqartumik pisuussutiniq aqutsinermik toqqammaveqarpoq.
Aalisarnermik pinngitsuuisinnaanginnerujussuup inuussutissarsiuutiniq nutaanik
siuariartorfiusunik ineriartortitsinissaq pisariaqalersippaa.

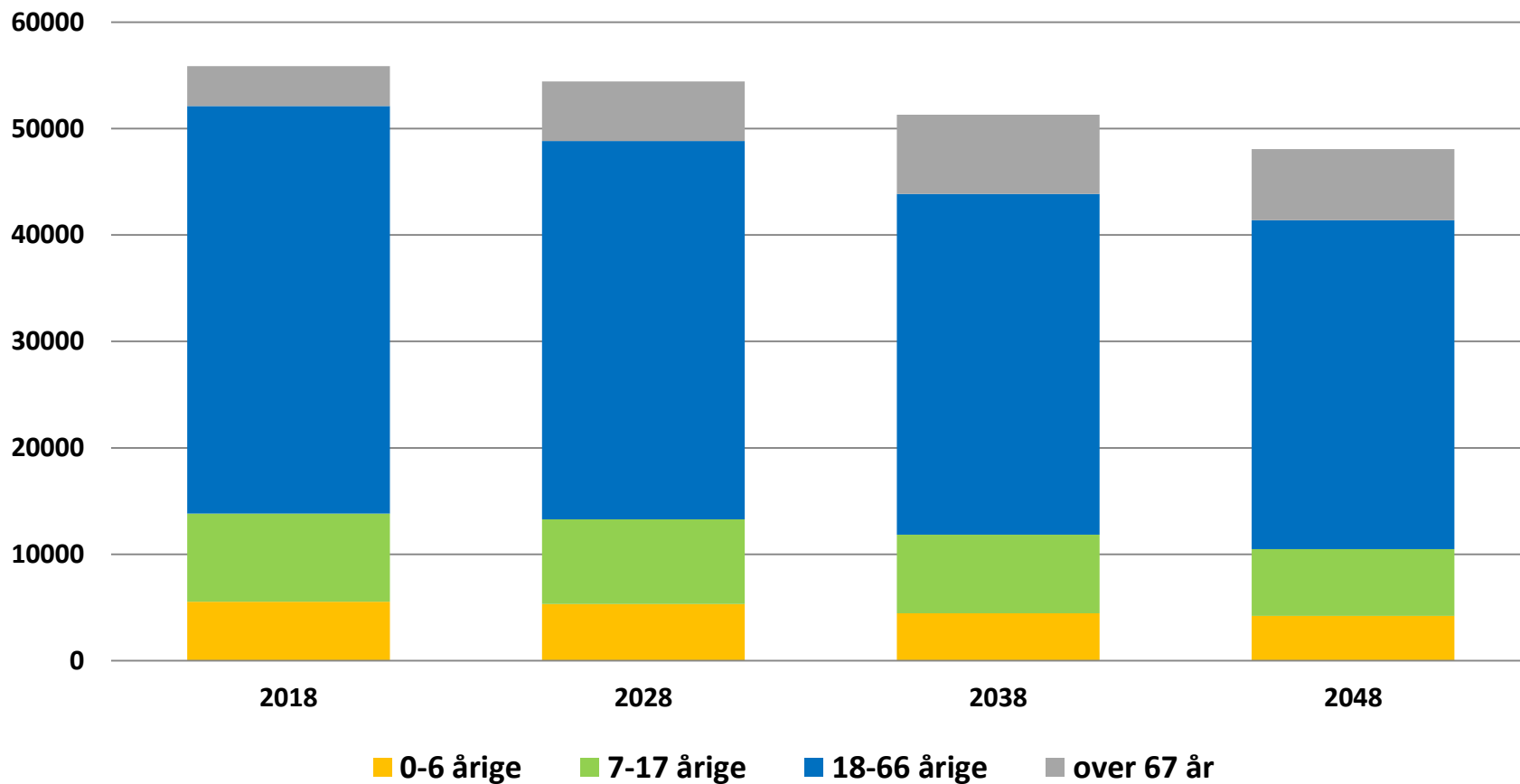

Ilorrisimaaginnarnata siunissaq ungasissoq eqqarsaatigissavarput

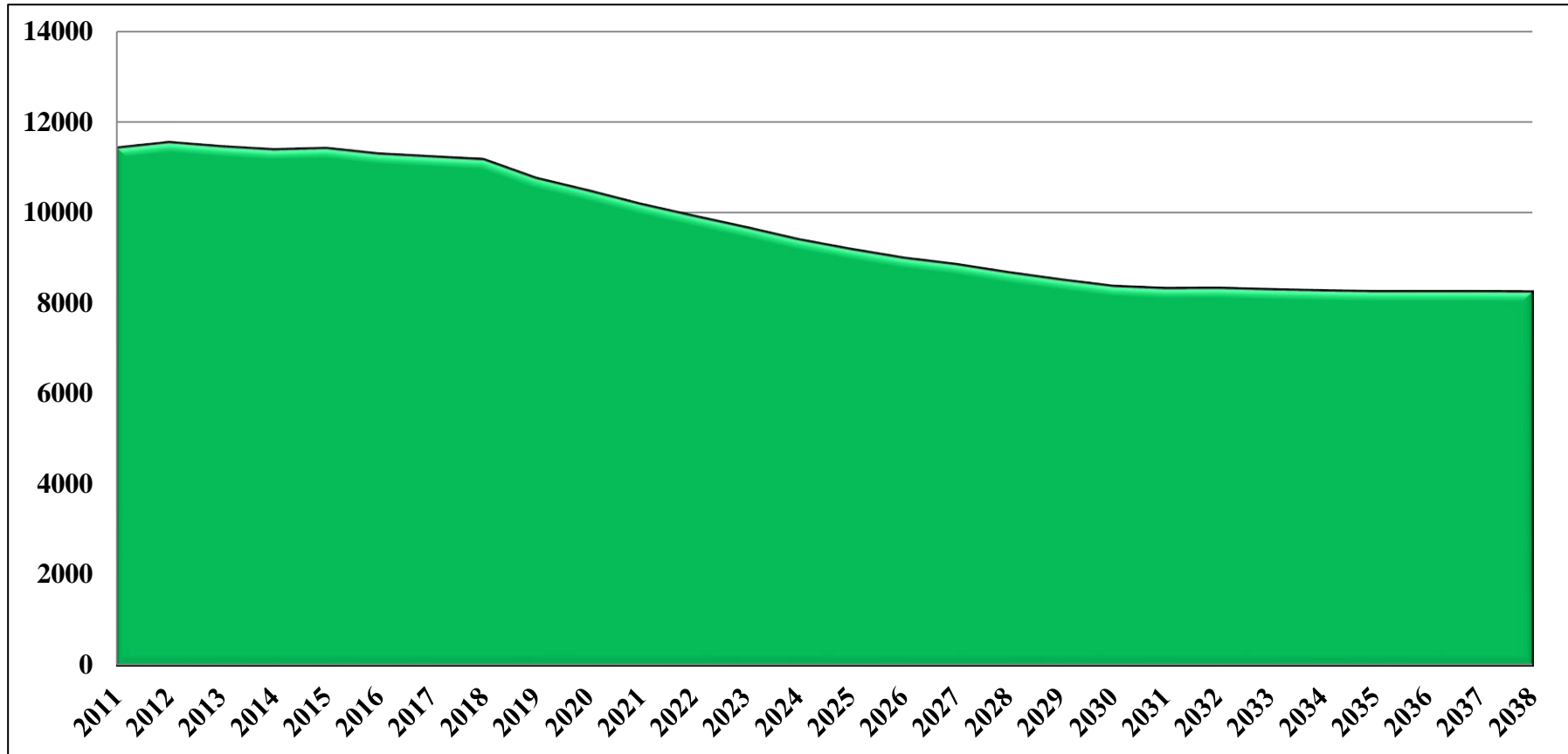

Ikinnerit amerlanernik pilersuisunngortussaannerannut piareersassaagut

Inuusuttunngortussat ikiliartortut sakkortunernik piumasaqaateqalersitsipput

Ukiuni 20-ni tulliuttuni inuusuttut 17-29 ukiullit annertuumik ikileriassapput:

- Siunnerfilikkanik pisariitsunillu suliniutit pisariaqartinneqarput, taamaaliornikkut amerlanerit inuussutissarsiutinik piginnaangorfiusunik ilinniagaqalersinnaaqullugit.
- Ullumikkornit amerlanerit ataavartumik suliffeqassapput

Ilinniartitaanermi aporfiit iliuuseqarfigineqarnerat

- Ataqatigiissumik tulleriiaakkanik suliniutit naapertuuttumillu pilerilersitsisumik aaqqissuussinikkut ataatsimut meeqqat atuarfianik siuarsaaneq aallunneqassaaq
- Inuussutissarsiornermik ilinniartitaanermi aportinnik suujunnaarsitsiniarluni suliniutit:
  - UKA2019-mi ilinniartut pillugit siunnersuut aqqutigalugu ilinniartuuffiit amerlanerusut, tassani makku ilanngullugit:
    - Suliffeqarfinnut, inuusuttunut inuussutissarsiornermillu ilinniarfinnut piumasaqaatit sukumiisut.
    - Sunniutaasussatut ilimagineqartoq: Praktikerfinnik nutaanik pilersitsineq, praktikkerfissat nittarsaanneqarnerunerat, amerlanerit ilinniagaqarnermik aallartitsinerat kiisalu ammaneruneq.

Ilinniartitaanermi aporfiit iliuuseqarfigineqarnerat

- Inuussutissarsiornermik ilinniartinnik aporfinnik suujunnaarsitsinermit suliniutit amerlanerusut:
  - Inuussutissarsiornermik ilinniartinnik ilinniartitaanerit amerlanerit praktikkernermik aallartinnatik atuarfimmi aallartinneqartalernerat
    - Taamaalillutik inuusuttut ilinnialernissaminni praktikkerfissamik qulakkeerinneqqaartariaarutissapput.
  - Ilitsersuinermit suliaqarneq inuusuttunut siunnerfeqarnerulersinneqassaaq orniginarnerusumillu ingerlanneqarluni.
  - Kolligianik sanaartorerit siuarsarneqassapput – Immikkoortumi pilersaarutip immikkoortua siulleq 2019-mi akuersissutigineqarlunilu piviusunngortinneqassaaq. Kollegiami inissiat 500-t sanaartornissaannut isumaqatigiissusiortoqassaaq.
- Ujartuinerit naammassineqassaput. Sisimiuni ilinniartinnik nutaamik aallartitsisoqassaaq
  - Maskinmesterinngorniarneq AIS2020-kut pilersinneqassaaq.

Aningaasarsiornerup suliffiillu siuarsarnerannut suliniut ingerlavoq

- Inuussutissarsiornermik ilinniarfinnut tunngasuni immikkoortumik pilersaarutit nutaat isertitaqarnissamut toqqammavissanik pitsaanerusunik pilersinneqassapput:
  - Uuliamik qalluisinnaanermut periarfissat pillugit ujarlernissamut qalluinissamullu periusissiaq.
  - Aatsitassanut periusissiaq ilaatigut qinnuteqaatit pilertornerusumik suliarineqartarnissaannik samminnittoq.

Suliassaqarfiup ineriartuinnarnissaa qulakkeerniarnerata peqatigisaanik aatsitassat pillugit nutaamik periusissiortoqarpoq – Kalaallit Nunaata aatsitassarsiornermut 2019-imit 2023-mut periusissaa. Periusissiami iliuusissat uku tallimat qitiutinneqarput:

- Nunap sananeqaataa pillugu ilisimasat annertusarnissaat.
- Sulianik suliarinnittarneq ammasoq, paasiuminartoq pisariitsorlu qulakkeerneqarnissaa.
- Misissuinermit piiaanermut ikaarsaarnissamut pisariillisaanissaq.
- Akileraarnikkut royaltymillu akiliititsisarnikkut unammisinnaassuseqarnissamik qulakkeerinnineq.
- Aatsitassanut ikummatissanullu isumalioqatigiissitamik pilersitsineq
- Takornariartitsinermi periusissiaq mittarfinnit pingaarnernik nutaanit aallaaveqartoq.

Aalisarnermik isumalioqatigiissitaq

- Aalisarnermut isumalioqatigiissitap makkuninnga anguniagaqarnissaanut AIS2020-mi aningaasaliissutit:
  - Nungusaataanngitsumik toqqammaveqarluni ungasissoq isigalugu aalisarnermit inuiaqatigiit aningaasarsiornikkut iluanaaruteqarnissaat.
  - Aalisarnermut inatsisissaq suliniutillu naapertuuttut allat ataqatigiissunik, sinaakkutinik patajaatsunik nalorninermik annikinnerulersitsisuni, taamaalillunilu inuussutissarsiutip ineriartorteqqinnissaanut iluaqutaasumik aningaasaliiumanermik pilersitsineq.
- Aalisarnermut isumalioqatigiissitaq 2019-mi kingusinnerusukkut isumaliutaagallartunik oqallisissianik saqqummiussissaaq kiisalu aalisarnermut inatsisissamut nutaamut aalisarnerlu pillugu immikkoortumut pilersaarummut kaammattuutitalimmik 2020-mi isumaliutissiissusiussalluni.

Amerlanerusut sulilernissaat toqqammavissani pingaarnersaavoq

Ilaatigut siunissami atugarissaarneq pigissaarnerlu qulakkeerniarlugit, ilaatigullu namminersorlutik inuussutissarsiorituni pisortanilu ullumikkut sulisussaaleqinermik eqqugaasartuni sulisussaqaarnissaq qulakkeerniarlugu suliffeqartut amerlinissaat pingaaruteqartorujussuavoq.

Tamanna anguniarlugu Aningaasanut inatsisissatut siunnersuut suliniutinik sukumiisunik arlalinnik imaqarpoq:

- Suliffeqarnermi ilanngaat 2020-mi atulersinneqassaaq, takuuk UKA 2019-mi inatsisissatut siunnersuut nutaaq.
- Utoqqarnut sivilunerusumik suliffeqaannarusuttunut taamaaliorsinnaaneq aningaasatigut pilerinarnerulissaaq. Utoqqalinermi pensionisiat pillugit inatsit UKA 2019-mi allanngortinneqassaaq.
- Pisortat ikiorsiissutaat suliffeqanngikkallarnermilu ikiorsiissutit ataqatigiinnerulernissaat siunertarlugu aaqqissuusseqqinnissat maanna piareersaasiorneqarput, taakku 2020-mi saqqummiunneqarnissaat ilimagineqarpoq. Tamanna inuit ataasiakkaat sulilersinnaanerannik periarfissagissaarnerulersitsissaaq sulinissamullu kajungernerulersitsissalluni.

Meeqqat inuusuttullu navianartorsiortut tamatta akisussaaffigaavut

Ilaatigut Tasiilami takuneqarsinnaasunik suliniutinik isumaginninnikkut ajornartorsiutinik iliuuseqarfiginnittunik pisariaqartitsisoqarpoq. Suliniutit taamaattut siunissamut qaninnermi sunniuteqassapput, siunissamilu ungasinnerusumi malugineqarsinnaasunik sunniuteqassallutik. Taamaamat Naalakkersuisut maanna makkuninnga iliuuseqarput:

- Ukioq manna ilaatigut pinasuarmik, siunnerfilimmik innuttaasunullu sammititamik sukumiisumik pineqartumi meeqqanut, inuusuttunut ilaqutariinnullu iluaqutsiisumik kiisalu pinasuarmik sulisunik iliuuseqartartunik, kommuunimi pineqartumi, suliamik isumaginninneranni ikiuuttussanik pilersitsinissamik ilassutitut aningaasaliissutissatut qinnuteqaat akuersissutigineqarpoq.
- Isumaginninnikkut suliniutinik ingerlatsineq kommunit suleqatigalugit pitsangorsarlugulu meeqqanut inuusuttunullu ikiorserneqarnissamut pisariaqartitsinerpaanut siunnerfilerneqassaaq.
- Suliniutit naapertuuttut ingerlanneqarnissaat pillugu suleqatigiissinnaanermik naalagaaffik oqaloqatigineqarpoq.

Iliusissatut pilersaarummik sukumiisumik suliniutinut anguniakkanik takussutissanillu imaqartumik suliaqartoqarpoq.

Peqqinnissaqarfik

Innuttaasut peqqissusaannik innuttaasullu pitsaasumik passunneqarnerat qulakkeerniarlugu suliaqartoqalerpat, peqqinnissaqarfimmi ineriartorneq immikkoortunut allanut ataqatigiissillugu isigineqassaaq.

Aningaasartuutit tatineqarnerat annikillisinniarlugu Naalakkersuisut makkununga aallussipput:

- Pinaveersaartitsinermik suliaqarnerit pitsaanerusemumik aaqqissuunnissaat anguniakkanillu siunnerfilersuineq.
- Aningaasartuutit tatisinerat iliuuseqarfigiumallugu nuna tamakkerlugu inuunerissarfimmik pilersitsinissaq siunertarlugu, aningaasaateqarfimmik avataaneersumik suleqateqarneq. Saqqummiussassaq 2020-mi inaarsarneqassaaq.

Peqqinnissaqarfik

- Pineqartumi aningaasartuutiniq misissueqqissaarneq immikkoortumilu pilersaarut 2019-mi inaarsarneqassaaq, taannalu siunissami ungasissumut sammititamik peqqinnissaqarfik pillugu aningaasatigut politikusinnaasumut sinaakkusiissalluni, taamaalillunilu naatsorsuutigisat isumalluutillu imminut ataqatigiinnerulernerisigut pilersaarusiorsinnaaneq pitsaanerulissalluni.

Iliuusissatut pilersaarut UKA2019-mi saqqummiunneqassaaq

- Meeqqanut inuusuttunullu sumiginnagaasunut iliuusissatut pilersaarut UKA2019-mi saqqummiunneqassaaq.
- Inuuneritta III “meeqqat inuunerissut” qulequtalik 2020-mit atuutilersussaaq saqqummiunneqassaaq.
- Taamatullu ataatsimoorussamik ilaqutariinnut politikki ukioq manna saqqummiunneqassaaq, taanna Inuuneritta III-mut iliuusissatullu pilersaarummut sinaakkusiissaaq, immikkoortullu susassaqartullu akimorlugit ataqatigiinnerusoqarneranik qulakkeerisuussalluni.
- Suliniutit taaneqartut AIS2020-mi aningaasaliissutit allanngortinneqarnissaannik siunnersuutinik pisariaqalersitsisinnaapput.
  - Tamanna AIS2020-p aappassaaneerneqarneranut pingajussaaneerneqarneranulluunniit atatillugu pissaaq.

Ineriartornerup nungusaataanngitsumik toqqammaveqartumik pineranik uuttuineq

- Immikkoortuni tamani ineriartortitsinissamik pilersaarutininik suliaqartoqartillugu, taakkulu ingerlaavartumik uuttoqartarneranni nungusaataanngitsumik periuseqarnerup eqqarsaatinut ilanngunneqartarnissaa pingaaruteqarpoq.
- Tamanna Kalaallit Nunaanni nunarsuullu sinnerani atuuppoq – taamaammatt FN-p nungusaataanngitsumik toqqammaveqarnermik anguniagai (SDG) aamma pilersaarusiornerni ilaatinneqartassapput.

Ineriartornerup nungusaataanngitsumik toqqammaveqartumik pineranik uuttuineq

Taamaamat makku eqqumaffigissavavut:

- Aningaasatigut, inuusaatsikkut avatangisitigullu kinguneqaatit ilisimassavavut
- Nungusaataanngitsumik toqqammaveqarneq patajaatsumillu aningaasaliinernik suliniuteqarnernillu pingaarnertitsineq.
- Immikkoortut akimorlugit attuumassuteqartut suleqatiginerannik qulakkeerineq. Tamanna aamma siunissami aningaasanut inatsimmi pingaarnersiuinermi malunnartassaaq

Kalaallit Nunaanni SDG-nik suussusersiineq atuutsilersitsinerlu:

- Suliniutit nungusaataanngitsumik toqqammaveqartut pillugit ukioq manna nalunaarusiorneq
- Suussusersiinerit taakkulu malitseqartinnerat pillugu Naatsorsueqqissaartarfimmik soqutigisaqartunillu allanik suleqateqarneq.

Skabelon til national anlægssektorplanredegørelse

Resume (1 side)

- Giv et kort resume af indholdet af sektorplanen – udgangspunkt og førertræng. Omfang max 1/3 A4 side.

STATUS OG UDVIKLINGSTENDENSER (5-10 sider)

Formålet med dette afsnit er at anskueliggøre hvordan handlingsplanen påvirker status og udvikling. Afsnittet skal give et billede af, hvad der er udgangspunktet på dette område og den forventede udvikling. Afsnittet skal gøre det muligt at identificere, hvordan status og udvikling vurderes geografisk. Det skal endvidere være muligt at få et overblik over hvilke andre sektorplaner der understøttes med denne anlægssektorplan.

1. Forudsætninger og statusbeskrivelse

- Udarbejd en kort statusbeskrivelse for sektormrådet, herunder vigtigste forudsætninger der er element i planlægningen.
- Identificer og beskriv væsentlige interesser i forhold til sektorplanen og angiv de forudsættelse med interesseområde, der skal have særlig opmærksomhed.

2. Skitser til anden planlægning og udvikling

- Redegør for hvordan sektorplanen påvirker de forventede udviklingstendenser i sektormrådet. Der skal beskrives hvordan denne anlægssektorplan påvirker andre planer og aktiviteter i sektormrådet.
  - Regionale områder
    - Turisme og Erhvervsudvikling
    - Rådetsområdet
    - Byggeri/infrastruktur
    - Udvikling af nye aktiviteter
- På de vedlagte kort over geografierne (regionerne) indtegnes, hvorledes sektorplanens fysiske anlæg lokaliseres, fortløb rummes og vedlægges som bilag.

sektorplanen forventes at påvirke samfundet, organisationer og interesser

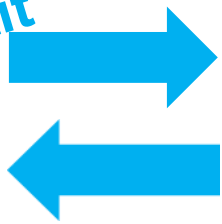
2. Succeskriterier/Politiske målsætninger

- Redegør for sektorplanens succeskriterier - eller de overordnede politiske målsætninger. Succeskriterierne(overordnede politiske mål) fortæller, hvad sektorplanen skal føre til en opnåelse af...
- Succeskriterierne udfylder og præciserer sektorplanens effektivitet og giver en indikator for, hvad der måles på efter, at sektorplanen er gennemført.
- Succeskriterierne skal være udfærdiget efter SMART-modellen. Specifikke, Målbare, Achievable (Opnåelige), Realistiske og Tidbestemte.

3. Mål

- Redegør for, hvordan visionen og de politiske succeskriterier skal opfyldes.
- Mål udfylder og præciserer sektorplanens resultater. De skal være konkrete og målbare jf. SMART-modellen ovenfor. Der anføres max. 4-6 mål for hver sektorplan.

Nuna tamakkerlugu
iliuusissatut pilersaarutit

Sanaartorneq – pilersaarusiortluarneruneq akimuisumillu pingaarnersiunerit

Sanaartorneq – sinaakkutit periutsillu

Sanaartornermi aningaasanik atorineqanngitsunik pingaarnersiuneq ilaatigut makkuninnga aallaaveqarluni pisassaaq:

- Immikkoortunik pilersaarutini piusuni suliniutinut sanaartugassanik pilersaarusanut.
- Ineriartornermi nunat immikkoortuinik oqimaaqatigiissitsineq kiisalu sanaartugassanut aningasaliissutit pitsaanerusementik atorineqarnerannik qulakkeerinnineq.
- Ataasiartumik isertitanut aningaasaliinernut aningaasaqarnermut politikip patajaannerulersinnissaanut ilapittuisunut, aningaasarsiornerullu imminut napatinnerulerneranut iluaqutaasunut immikkoortinneqartassapput.

Sinaakkutit katillugit	AIS2020	UM2021	UM2022	UM2023	Katillugit
(mio. kr.)					
Sanaartorneq	516	474	474	444	1.908

(malugiuk: minus sinneqartoorutaavoq)

Sanaartorneq – sinaakkutit periutsillu

- Sanaartornermut aningaasaliissutit ukiut siuliini aningaasaliissutitut toqqaannartumik sanillersuunneqarsinnaanngillat.
- Sanaartornermi suliat arlallit ingerlaavartumik kommuninut nuunneqarnerat ingerlavoq.
- Sanaartornermut aningaasaliissutit kommuninut nuunneqaraangata, taava kommunalbestyrelsit kommunini ataasiakkaani pisortat sanaartornermut aningaasaliissutaannik nunap immikkoortuani agguaassinernik aalajangersaasartuusassapput.

AIS2020-mi sanaartornermi aningaasaliissutit immikkoortunut agguarlugit

<i>AIS2020-mi sanaartornermut aningaasaliissutit (mio. kr.) immikkoortunut agguakkat</i>	AI 2019	AIS 2020	UM 2021	UM 2022	UM 2023
Sillimmatit (80)	30	15	5	5	5
Akileraarutit (82)	0	3,6	1,8	1,8	1,8
Isumaginninneq (83)	47,5	36,6	36,6	36,6	36,6
Ilinniartitaaneq kulturilu (84)	56,3	36,2	61,2	61,2	51,2
Inuussutissarsiorneq (85)	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5
Peqqinnissaqarfik (86)	89,5	103,5	91,5	91,5	91,5
Ineqarneq (87+89)	152	142	137	137	137
Attaveqaatit (87)					
- Pinngortitaleriffiup umiarsuaa	58	47	0	0	0
- Umiarsualiviit	27,7	38,7	47,7	47,7	27,7
- Angallannerumut isumalioqatigiissitaq	14	14	14	14	14
- Mittarfeqarfiit	20	10	10	10	10
Nukissiorfiit (89)	60	60	60	60	60
Katillugit	564,5	516,1	474,3	474,3	444,3

Sanaartugassanut kissaatit amerlaqaat – politikikkullu tulleriiaarinissaq annertuumik pisariaqartinneqarpoq

Ukiuni makkunani pisortat ingerlataanni sanaartornerit arlallit ingerlanneqassapput.

- KAIR Qaqortumi nutsamik mittarfiliusaaq, aammalu Ilulissani Nuummilu allilerisoqassalluni.
  - Aningaasat immikkoortinneqartut maanna naammattutut inissisimapput – sanaartornermut inatsimmut naleqqiullugu allanik aningaasartuuteqartoqassanngilaq.
  - AI2019-mut sanilliullugu AIS2020-mi mittarfinnut tunngasuni oqaasertaliussat allanngortinneqarput; tamannali suliniummut aningaasaliinerunertut paasineqassanngilaq

Nunap immikkoortuini angallannerup aaqqissuussaananeraniq pisariillisaaneq

- Naalakkersuisut immikkoortuni pilersaarutini makku ilaatissagaat Inatsisartut Sanaartornermut Ataatsimiititaliaata kaammattuutigaa
  - Attaveqarnermut ataatsimoortumik nunap immikkoortuini nunalu tamakkerlugu pilersaarummik ilanngussisoqassasoq
  - Nunatsinni angallassinermi aningaasartuutinik tamakkiisunik annikillisaaneq aalaakkaasumillu ingerlatsinermik qulakkeerineq
- Naalakkersuisut suliniutit makku aallartippaat
  - Nunap immikkoortuini angallannermik aaqqissuusineramik pisariillisaaneq
  - Sullissineramik isumaqatigiissutit nutaat/allannguutit
  - Aningaasaliissutitut sunniutit AIS2020-p aappassaaneeraneqarnerani pingajussaaneeraneqarneraniluunniit ilanngunneqassapput

Makku aamma eqqumaffigalugit pingaarnersiuisoqassaaq:

- Mittarfeqarfiit ukiut arlallit ingerlaneranni iluarsartuussinernik annertuunik suliaqassasoq
- Mittarfinnik aaqqissuussineq nutaaq pilerpat Mittarfeqarfiit sullissinissamik isumaqatigiissusiorfigineqassapput.
  - Sullissinissamik isumaqatigiissut ilaatigut angallannikkut aaqqissuussinerup nutaap malitsigisaanik angalanernut il.il. aningaasartuutikinnerussutinik matussuserneqassaaq.
- Kollegianut immikkoortunut pilersaarummi inissianik nutaanik amerlasuunik sanaartornissamut sakkortuumik piumasqaateqartoqassasoq.
- Piffiit ilaanni pisariaqartitsinerup annertusiartorneranut Nukissiorfiit nukissiorneq pillugu immikkoortumi pilersaarutaat naapertuussarneqassasoq – kiisalu CO₂ aniatitat annikilliarortinneqassasut.

Makku aamma eqqumaffigalugit pingaarnersiuisoqassaaq:

Pisariaqartitat tamakku tamarmik inuiaqatigiinni ingerlatanik ataatsimullu aningaasaqarnikut politikip oqimaaqatigiinneranut sunniuteqassapput.

- Taamaammatt ataatsimut pilersaarusiortoqarluni tulleriiiarisooqartariaqarpoq
- Tamanna aningaasanut inatsisip suliarineqarnerani pissaaq

Pisortat ingerlatsiviannik pisariillisaaneq

Pisortat ingerlatsiviannik pisariillisaaneq

Ineriartortitsinerup aningaasalersorneqarnerata pisariaqartumik ilaa

- Sipaarutininik atugassanngortitsineq:
  1. Isertitaqarnerussutaasinnaasunik allanik ujartuineq.
  2. Pisortat ilaatigut aningaasarsianut IT-milu aningaasartuutaannik misissueqqissaarneq.
  3. Ataatsimut suliassanik kivitsineq
- Kommunit peqatigalugit nuna tamakkerlugu eqqakkanik passussinermik aaqqiissutissamik piareersaasioarneq.
- Ilanngaassivik – pisortanut akiligassanik akilersuisitsineq
  - Inatsisissatut siunnersuummik UKA2019-mi suliarineqartussamik saqqummiussisoqassaaq
  - Akiitsunitsitsinaveersaarneq – ungasinnerusorlu isigalugu taakku ikilisinnissaat siunertaavoq

Aningaasanut inatsisissatut siunnersuut – suliap ingerlaqqinnera

Suliap ingerlaqqinnera

Aappassaaneerinninnermi pingajussaaneerinninnermilu allannguutissatut siunnersuutit

- 2020-mi 37,5 mio. kr-init 2022-mi tamatumalu kingorna 47,5 mio. kr-nik qaffakkiartortunik sipaarniutunik piviusunngortitsineq .
- Kommuninut ataatsimoortumik tapiissutunik isumaqatigiisummik inaarsaaneq
- Kommunikkoortumik nuna tamakkerlugu eqqakkanik passussinerup iliuuseqarfigineqarnissaanut Avatangiisunut Aningaasaateqarfiup tapiinera

Sulip ingerlaqqinnera - nanginnera

Ukiap ingerlanerani partiinik isumaqatiginninniaqateqarneq:

- Sipaarutininik piviusunngortitsinerit qulequtakkaartumik pissapput
- Siunnersuutit aningaasartuuteqarfiusussat, tassani aamma Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuutit sulinerup ingerlanerani ilassapput, aningaasalersuinissamullu siunnersuutininik malitseqartinneqassallutik
- Sinneqartooruteqarnissaq missingersuutigineqarpoq, tamannalu aalajangiuisimaneqassaaq!

Qujanaq naalaarninnut....

**2020 aningaasanut inatsisissatut siunnersuummut
apeqqutissaqartoqarpa?**